

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	B&W-voorstel: DJ-2835215
Naam opsteller voorstel	: Dorien Leijssen d.van.aggel-leijssen@weert.nl, 0495575243	Zaaknummer: 2835208
Portefeuillehouder	: M.B. (Michèle) Ferrière	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

IZA transformatieplan (Mentale Gezondheidsnetwerken en Zorgstart).

Voorstel

1. Te besluiten tot het mee indienen van het Transformatieplan NML-O bij de zorgverzekeraar en VWS, onder voorwaarde dat er geen financiële bijdrage wordt gevraagd voor de projecten, anders dan voor Mentale gezondheidsnetwerken en Zorgstart (bijlage 1);
2. Te besluiten tot het mee indienen met de zorgpartners bij het Zorgkantoor en VWS van het project Mentale gezondheidsnetwerken voor de regio Noord- en Midden-Limburg als onderdeel van pijler 1 van het transformatieplan (bijlage 1), onder voorwaarde dat:
 - a. De voor de gemeente(n) voorziene investeringen zoals opgenomen in de begroting van genoemd plan worden gedekt vanuit de SPUK-transformatiemiddelen;
 - b. De verwachte impact van de verschuiving van de GGZ naar het sociaal domein, meegenomen wordt als onderdeel in de versterking van het sociaal domein in het nog op te stellen transformatieplan gebiedsgericht werken;
 - c. De monitoring van de KPI's per kwartaal voorgelegd wordt aan het regionaal portefeuillehouders overleg IZA;
3. Te besluiten tot het mee indienen met de zorgpartners van de aanvraag bij het Zorgkantoor en VWS van het project Zorgstart als onderdeel van pijler 4 van het transformatieplan (bijlage 1), onder voorwaarde dat:
 - a. De voor de gemeente(n) voorziene investeringen zoals opgenomen in de begroting van genoemd plan worden gedekt vanuit de SPUK-transformatiemiddelen;
 - b. De monitoring van de KPI's per kwartaal voorgelegd wordt aan het regionaal portefeuillehoudersoverleg IZA.

Inleiding

De VNG heeft in september 2022 namens de gemeenten, en samen met zorgpartijen, verzekeraars en het ministerie van VWS, het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. Het IZA richt zich op de houdbaarheid van het zorgstelsel en heeft als doel de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Zie ook de betreffende raadsinformatiebrieven van 19 september 2023 (DJ-2199344) en 19 december 2023 (DJ-2363714) waarin de doelstellingen van het IZA verder zijn toegelicht.

Regiobeeld en regioplan: 5 pijlers

Voor de regio Noord- en Midden-Limburg hebben partijen in 2023 een regiobeeld opgesteld. Dit beeld geeft op basis van cijfers weer hoe de regio scoort op de diverse doelen van het IZA. Vandaaruit is het IZA Regioplan opgesteld met de opgaven en doelen waar de regio de komende jaren aan wil werken. Het regioplan bestaat uit vijf pijlers:

In te vullen door het B&W secretariaat:

☒ Akkoord
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
☐ Anders, nl.:
Beslissing d.d.: 01-04-2025

☐ Niet akkoord
☐ Gewijzigde versie

Nummer: 5

De secretaris

- (1) (Mentaal) Gezond vooruit,
- (2) Regionale digitale organisatie van zorg en welzijn,
- (3) Langer en beter thuis vooruit,
- (4) Toekomstbestendige arbeidsmarkt, en
- (5) Nationale visie gezondheidsinformatiestelsel.

In 2024 zijn zorg- en welzijnsaanbieders en gemeenten aan de slag gegaan om samen te bezien welke stappen of projecten nodig zijn om de doelen voor onze regio te bereiken.

Transformatiemiddelen

Het rijk heeft voor het uitwerken van de afspraken in het IZA transformatiemiddelen beschikbaar gesteld, waar zorgpartijen en hun partners plannen voor kunnen indienen. Het Zorgkantoor beoordeelt de transformatieplannen, op basis van landelijk vastgestelde criteria. Het was de bedoeling dat het Zorgkantoor ook de middelen zou verdelen, maar vanwege wettelijke beperkingen mag een Zorgkantoor geen middelen overmaken aan een gemeente. Daarom heeft het ministerie van VWS een deel van de transformatiemiddelen apart gehouden voor de kosten die gemeenten maken in het kader van de transformatieplannen. Deze middelen kunnen via de SPUK-transformatiemiddelen bij VWS worden aangevraagd, op basis van een door het Zorgkantoor goedgekeurd plan.

Twee transformatieplannen

Vanuit bestaande samenwerkingen in de regio worden op dit moment twee afzonderlijke transformatieplannen opgesteld: één voor de regio Noord- en Midden-Limburg-Oost (NML-O) en één voor de regio Midden-Limburg West (MLW). Op dit moment is het transformatieplan van de regio Noord- en Midden-Limburg Oost (NML-O) gereed. Dit plan bevat ook twee projecten die voor Midden-Limburg West van toepassing zijn, namelijk de projecten Mentale Gezondheidsnetwerken en Zorgstart.

Het transformatieplan Midden-Limburg West is nog niet helemaal gereed en wordt binnenkort aan u voorgelegd.

Doel(en)

Met dit voorstel stemt de gemeente Weert – onder voorwaarden – in met het indienen van het transformatieplan Noord- en Midden-Limburg Oost bij het Zorgkantoor VGZ. In dit plan zijn twee projecten opgenomen die voor de gemeente Weert van toepassing zijn: de projecten Mentale gezondheidsnetwerken en het project Zorgstart. Als het plan wordt goedgekeurd, komen er middelen vrij om deze plannen uit te voeren.

Resultaten

Beide projecten dragen bij aan de doelen zoals opgenomen in het IZA en de doelen van het concept-gezondheidsbeleid van de gemeente Weert *Positief Gezond Weert 2025-2028*.

Activiteiten

De activiteiten worden beschreven in bijgevoegd transformatieplan (zie Roadmap per project, inclusief planning). In het plan zijn meer projecten opgenomen dan de twee projecten die voor de gemeente Weert van toepassing zijn.

Argumenten

1.1 Er is een transformatieplan opgesteld voor Noord- en Midden-Limburg Oost, met daarin twee projecten die ook van toepassing zijn voor de gemeente Weert

Het Integraal Zorgakkoord zet in op transformatie van de zorg. Partijen kunnen hiervoor een transformatieplan indienen bij het Zorgkantoor. Het transformatieplan Noord- en Midden-Limburg Oost is gereed. In dit plan zijn twee projecten opgenomen die voor de gemeente Weert van toepassing zijn: de projecten Mentale gezondheidsnetwerken en het project Zorgstart.

2.1 Het project Mentale gezondheidsnetwerken past bij de IZA-doelstellingen en de doelstellingen van het gemeentelijk gezondheidsbeleid.

Het project Mentale gezondheidsnetwerken heeft als doel het vergroten van de mentale weerbaarheid van de maatschappij en het bevorderen van zelfredzaamheid en de ontwikkeling van steunsystemen voor mensen met mentale klachten. De uitvoering van dit project zal naar verwachting leiden tot een afname van wachtlijsten en zal een positief effect hebben op de gezondheid van inwoners, de kwaliteit van leven en zorg, de zorgkosten en de medewerkerstevredenheid. Er wordt ingezet op normaliseren, het verbeteren van de klantreis van huisarts tot GGZ-aanbieder en digitale innovatie.

2.2 Aan het mee indienen van het project Mentale gezondheidsnetwerken verbinden de gemeenten een aantal voorwaarden.

Het transformatieplan vormt de onderbouwing om de benodigde financiële middelen aan te vragen en te ontvangen om zodoende deze beweging te realiseren, zowel voor de zorgpartners als voor de gemeenten.

Met het financiële voorbehoud onder 2.a wordt bereikt dat de gemeenten door het mee indienen niet verplicht worden zelf een financiële bijdrage te leveren als er onverhoopt géén SPUK-transformatiemiddelen worden toegekend.

Onderdeel van het project Mentale gezondheidsnetwerken is dat er een dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten wordt ingericht. Deels is dat netwerk er al, bijvoorbeeld het Zelfregiecentrum Weert kan de functie van 'laagdrempelig steunpunt' in het kader van deze aanpak invullen, maar mogelijk zijn er extra kosten mee gemoeid. Met het voorbehoud onder 2.b wordt bereikt dat eventuele extra kosten worden meegenomen in het nog uit te werken transformatieplan gebieds-/wijkgericht werken. Dit plan wordt op een later tijdstip aan u voorgelegd.

3.1 Het project Zorgstart past bij de IZA-doelstellingen.

Het project Zorgstart is door de samenwerkende zorgaanbieders in Noord- en Midden-Limburg geïnitieerd en uitgevoerd vanuit de verplichting Social Return On Investment (SROI). Iedereen mag zich aanmelden om een opleiding te volgen met als doel aan het werk te gaan (in de zorg). Voor de uitvoering hebben ze Calibris ingehuurd en de financiering van het gehele project wordt gedekt uit diverse bijdragen van de verschillende partners. Ook Arbeidsmarktregio Midden-Limburg heeft hier voor twee jaar € 100.000 in geïnvesteerd voor 2023 en 2024. Het project Zorgstart is een gebleken effectieve interventie die met succes mensen leidt naar werken in de zorg en daardoor bijdraagt aan het terugdringen van het personeelstekort in de zorg. De Arbeidsmarktregio had hiervoor middelen tot 31 december 2024. Deze middelen zijn 'opgerekt' zodat het project nog tot en met 1 april 2025 is gefinancierd. Het Regionaal Beraad in oprichting van de arbeidsmarktregio Midden Limburg wordt gevraagd vanaf 1 april 2025 tot 1 juli 2026 ter overbrugging impulsmiddelen beschikbaar te stellen voor de continuering van het project Zorgstart, ter cofinanciering van de bijdrage van de deelnemende zorgwerkgevers, in afwachting van een besluit over het transformatieplan IZA.

3.2 Aan het mee indienen van het project Zorgstart verbinden de gemeenten een aantal voorwaarden.

Met het financiële voorbehoud onder 3.a wordt bereikt dat de gemeenten door het mee indienen niet verplicht worden zelf een financiële bijdrage te leveren als er onverhoopt géén SPUK-transformatiemiddelen worden toegekend. Op dit moment doen we dus geen toezeggingen voor de periode na afloop van het transformatieplan.

Kanttekeningen en risico's

1. Het transformatieplan Midden-Limburg West is nog niet gereed.

In Midden-Limburg West werken zorg- en welzijnspartners en gemeenten al enige tijd samen aan een gezonde regio. Vanuit deze samenwerking zijn een aantal projecten in voorbereiding, waarvoor transformatiemiddelen zullen worden aangevraagd. De gemeenten zijn goed aangehaakt bij het opstellen van dit plan.

Zodra dit gereed is, wordt het aan de colleges van Weert, Leudal en Nederweert voorgelegd, met de vraag of de colleges kunnen instemmen met het indienen van deze plannen. Hiervoor ontvangt u te zijner tijd een afzonderlijk collegevoorstel. Ook bij dat voorstel zal overigens worden voorgesteld om een financieel voorbehoud te maken, vergelijkbaar met de voorbehouden in dit voorstel.

2. Met de transformatieplannen worden niet alle doelen uit het IZA Regioplan gehaald.
Zowel het transformatieplan van de regio Noord- en Midden-Limburg Oost als het transformatieplan van de regio Midden-Limburg West dekt niet de volledige opgave zoals beschreven in het IZA-regioplan, met andere woorden, dit plan is niet dé oplossing voor het betaalbaar en toegankelijk houden van de zorg en het oplossen van het personeelstekort. Het is dan ook noodzaak om samen te kijken wat we als regio nog meer kunnen doen om de doelstellingen te behalen. Dit is onder de aandacht van het bestuurlijk regionaal IZA overleg en gemeenten investeren natuurlijk ook al zelf in gezondheid via het lokale gezondheidsbeleid en het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

3. De beweging van het IZA zorgt enerzijds voor een beperking van de kosten in de zorg, maar leidt anderzijds tot meer kosten in het sociaal domein. Hiervoor is (nog) géén structurele financiële dekking voorzien.

Het IZA is erop gericht om de zorg toegankelijk te houden voor onze inwoners. Daarom is stabilisatie/afremmen van de zorgvraag én een verschuiving naar zelfredzaamheid, samenredzaamheid en welzijn nodig. Deze transformatiebeweging leidt daarbij tot een grotere vraag naar welzijnsactiviteiten. Daarom wordt er landelijk op ingezet om een deel van de financiële middelen van zorg structureel te verschuiven naar het sociaal domein. De onderhandelingen hierover zijn in volle gang. Met het gemaakte financiële voorbehoud wordt in ieder geval bereikt dat gemeenten tijdens het uitvoeren van het transformatieplan géén extra kosten maken. Er worden op dit moment ook géén toezeggingen gedaan voor de langere termijn.

4. Op dit moment geen toezeggingen over structurele bijdrage van gemeenten.

Landelijk zet de VNG zich in om namens de gemeenten structurele middelen te krijgen die passend zijn bij de opgave waarvoor de gemeenten aan de lat staan. Indien na afloop van het transformatieplan structurele middelen nodig zijn om de beide projecten voort te zetten, dan is dit de beslissingsbevoegdheid van de gemeenteraad.

5. De SPUK-transformatiemiddelen kennen een resultaatverplichting, waardoor een financieel risico ontstaat.

Het Zorgkantoor en het ministerie van VWS stellen de transformatiemiddelen beschikbaar onder de voorwaarde dat de beschreven resultaten worden behaald. Dit wordt gemonitord aan de hand van de in het transformatieplan opgenomen KPI's. Als de resultaten niet behaald worden, moeten de middelen worden terugbetaald aan het rijk. De KPI's zijn op pijlniveau geformuleerd en zijn realistisch haalbaar, zie ook bijlage 1. Ieder kwartaal monitoren we de voortgang en bij onvoldoende resultaat kunnen we het besluit voorleggen om wel of niet door te gaan met het project. Bovendien is er groot draagvlak voor deze projecten, want voordat het IZA gesloten werd, werkten gemeenten en zorgaanbieders al samen aan (de voorbereiding van) deze projecten. Het risico dat de resultaatverplichting niet wordt gehaald met een terugbetalingsverplichting als gevolg wordt daarom klein ingeschat.

6. Over de verdeling van het terug te betalen bedrag bij het niet behalen van de KPI's moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.

De afspraken hierover zullen nog nader worden vastgelegd, nadat helder is of alle 14 gemeenten meedoen met beide projecten. Een reële optie is uitgaan van de verdeelsystematiek van IZA-SPUK*, daarmee zijn de gemeenten onderling solidair en spreiden zij het risico, dat verspreid kan worden over 3 jaar. Onderstaande tabel met het maximale financiële risico zou dan bijvoorbeeld kunnen worden gehanteerd:

** Dat wil zeggen: de wijze waarop VWS heeft berekend hoeveel middelen onze regio nodig heeft, gelet op bepaalde indicatoren, waaronder zorggebruik en demografie. Daarmee ontstaat een bepaalde verhouding tussen de 14 gemeenten en die verhouding is in onderstaande tabel doorgetrokken.*

	Sleutel	Totaal		TOTAAL 2025-2027
Gemeente		MGN	Zorgstart	
Beesel	2,60%	€ 58.500	€ 16.076	€ 74.576
Bergen	2,50%	€ 56.250	€ 15.458	€ 71.708
Echt-Susteren	6,10%	€ 137.250	€ 37.716	€ 174.966
Gennep	3,40%	€ 76.500	€ 21.022	€ 97.522
Horst aan de Maas	8,40%	€ 189.000	€ 51.937	€ 240.937
Leudal	6,90%	€ 155.250	€ 42.663	€ 197.913
Maasgouw	4,70%	€ 105.750	€ 29.060	€ 134.810
Nederweert	3,30%	€ 74.250	€ 20.404	€ 94.654
Peel en Maas	8,70%	€ 195.750	€ 53.792	€ 249.542
Roerdalen	4,00%	€ 90.000	€ 24.732	€ 114.732
Roermond	11,60%	€ 261.000	€ 71.723	€ 332.723
Venlo	19,80%	€ 445.500	€ 122.423	€ 567.923
Venray	8,50%	€ 191.250	€ 52.556	€ 243.806
Weert	9,70%	€ 218.250	€ 59.975	€ 278.225
TOTAAL	100%	€ 2.250.000	€ 618.300	€ 2.868.300

7. Over het beheer van de middelen moeten nog nadere afspraken worden gemaakt. Gemeente Venlo vraagt de transformatiemiddelen aan en beheert deze, de 14 gemeenten besluiten gezamenlijk over de inzet. Venlo kan de SPUK-transformatiemiddelen IZA aanvragen op basis van het eerder verleende mandaat (zie bijlage 2). We zullen voor de besluitvorming over en de inzet van de SPUK-transformatiemiddelen vergelijkbare afspraken maken als voor de SPUK-IZA. Deze worden op een later tijdstip aan u voorgelegd.

Financiële, personele en juridische gevolgen

an het mee indienen van de projecten Mentale gezondheidsnetwerken en Zorgstart is als voorwaarde verbonden dat de bijdragen die van gemeenten worden verwacht bij de uitvoering van deze projecten, worden gedekt vanuit de SPUK-transformatiemiddelen. Komen deze middelen er niet, dan is er géén financiële verplichting voor gemeenten om bij te dragen. Er zijn dus geen budgettaire gevolgen en omdat gemeente Venlo waarschijnlijk fungeert als aanvrager en beheerder ook geen directe financiële gevolgen voor de gemeente Weert.

Er zijn geen personele gevolgen.

Overleg gevoerd met

Intern: Saskia Doek (strategisch adviseur Sociaal Domein), Amy Jacobs (beleidsadviseur Sociaal Domein), Patricia Vos (businesscontroller F&C), Nicole De Houwer-Van Wijk (jurist OCSW), Esther Giesberts (teamleider Zorg & Participatie).

Extern: regionaal contactambtenaren overleg IZA Noord- en Midden-Limburg

Participatie

Zowel bij het project Mentale gezondheidsnetwerken als bij het project Zorgstart worden inwoners betrokken. Inwoners spelen een cruciale rol in de beweging die het IZA op gang wil brengen, zowel als patiënt – bijvoorbeeld door zorg op een andere manier te ontvangen, zoals digitaal of thuis – als in het voorkomen van zorgbehoefte door bijvoorbeeld leefstijlveranderingen. Inwoners hebben ervaringskennis en kunnen naast benoemen van knelpunten en behoeftes ook mogelijkheden en oplossingen aandragen. Dergelijke veranderingen vragen om ondersteuning en afstemming met inwoners zelf. Samenwerken vanuit gelijkwaardigheid is een voorwaarde voor eigenaarschap, zeggenschap en eigen regie bij inwoners.

Communicatie

De penvoerder van het Transformatieplan IZA regio Noord- en Midden-Limburg-Oost en mandaatgemeente Venlo worden schriftelijk op de hoogte gesteld van uw besluit. De raad wordt geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief (bijlage 3).

Planning

Het transformatieplan wordt ingediend zodra alle gemeenten positief hebben besloten ten aanzien van het indienen. Na goedkeuring van het plan (naar verwachting binnen zes weken) zal mandaatgemeente Venlo namens de regio bij VWS een aanvraag doen voor de SPUK-transformatiemiddelen. Vervolgens kunnen de projecten worden uitgevoerd. De looptijd van de projecten is 2025-2027.

Evaluatie

Onderdeel van het transformatieplan is dat de voortgang wordt gemonitord aan de hand van de beschreven KPI's. Eventuele voortgangsrapportages worden aan het college voorgelegd.

Bijlage(n)

1. Transformatieplan IZA regio Noord- en Midden-Limburg-Oost (NML-O) versie 1.2;
2. Mandaat-, volmacht- en machtigingsbesluit Integraal Zorgakkoord Noord- en Midden-Limburg Weert (Djuma 2108027, d.d. 27 juni 2023);
3. Raadsinformatiebrief.